

DSM-5 Travma Sonras? Stres Belirtileri ?iddet Ölçe?i Çocuk Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Travma Sonras? Stres Belirtileri ?iddet Ölçe?i Çocuk Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20221>

Özet

Travma Sonras? Stres Belirtileri ?iddet Ölçe?i Çocuk Formu (TSSB-?ÖÇF), DSM-5 kriterlerine göre çocuk ve ergenlerde travma sonras? stres bozuklu?u (TSSB) belirtilerinin ?iddetini ölçmek amacıyla uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle klinik ve ara?tırma ortamlar?nda, travmatik olaylara maruz kalm?? çocuklar?n semptom profilini, DSM-5'in yeni tan?sal kümelerine uygun olarak de?erlendirmek için geli?tirilmiştir.

Ölçe?in Türkçe güvenilirli?i ve geçerlili?i, 2017 y?l?nda ?ermin Yal?n Sapmaz ve arkadaşlar? tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir adaptasyon çalışmasıyla sa?lanmıştır. Bu çalışma, ölçe?in Türkiye popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilce?ini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Çocuk, Travma Sonras? Stres Bozuklu?u, TSSB, Psikopatoloji, Klinik De?erlendirme, Adaptasyon, Psikometrik Ölçek.

Yazarlar

?ermin Yal?n Sapmaz, Dilek Ergin, Hilal Özek Erkuran, Ne?e ?en Celasin, Murat Öztürk, Deniz Karaarslan, Emel Köro?lu, Ömer Aydemir.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, DSM-5'te tan?mlanan güncel tan? kriterleri do?rultusunda, travmatik bir olaya maruz kalm?? çocuklarda ve ergenlerde gözlemlenen Travma Sonras? Stres Belirtilerinin (TSSB) ?iddetini ve yaygınlı?ını standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Bu araç, klinisyenlere ve ara?tırmacılara, çocuklar?n semptom yükünü objektif olarak belirleme imkanı sunar.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçe?in Türkçe konuşulan popülasyonda kültürel ve dilbilimsel olarak geçerli bir şekilde kullanılabilirli?ini sağlamayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki psikiyatri ve psikoloji alanlarında çalışan uzmanlar, TSSB'nin çocukluk ça?ındaki etkilerini do?ru bir şekilde de?erlendirebilmektedir.

Yapı

Ölçek, temel olarak Travma Sonras? Stres Bozuklu?u (TSSB) yapısını ölçmektedir. Ölçe?in maddeleri, DSM-5'in getirdi?i yeniliklere uygun olarak TSSB'nin dört temel belirti kümesini kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır: 1) Yeniden yaşama (intrusive belirtiler), 2) Kaçınma, 3) Biliş ve Duygudurumda Olumsuz De?işiklikler, ve 4) Uyarılmı?lık ve Tepkisellikte Belirgin

De?i?iklikler.

Bu çok boyutlu yap?, çocuklar?n travmaya verdikleri karma??k tepkilerin detayl? bir ?ekilde incelenmesine olanak tan?r. Ölçek, sadece semptom varl???n? de?il, ayn? zamanda bu semptomlar?n ?iddetini derecelendirerek, klinik müdahale ihtiyac?n?n belirlenmesinde kritik rol oynar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? (Yal?n Sapmaz ve ark., 2017), yap?sal ve e? zamanl? geçerlili?ini incelemiştir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in geçerlilik kriterlerini sa?lad??? ve orijinal formun yap?sal modelini destekledi?i belirtilmiştir.

Özellikle yap? geçerlili?inin de?erlendirilmesinde do?rulamalı faktör analizi yöntemleri kullan?larak, DSM-5'in önerdi?i belirti kümelerinin Türkçe örnekleme de uygun bir ?ekilde temsil edildi?i gösterilmiştir. Bu bulgular, ölçe?in Türk kültüründeki çocuk ve ergenlerde TSSB belirtilerini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Türkçe formun güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) üzerinden de?erlendirilmiştir. Adaptasyon çal??mas?nda bildirilen iç tutarlılık de?erlerinin yüksek oldu?u ve ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?üne i?aret etti?i belirtilmiştir.

Yüksek güvenilirlik katsayılar?, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde veya farklı örneklemlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini desteklemektedir. Bu durum, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve bilimsel ara?tırmalarda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini test etmek amacıyla do?rulamalı faktör analizi (DFA) kullan?lmıştır. Bu analizler, orijinal ölçe?in DSM-5 taraf?ndan önerilen dört faktörlü yap?s?n?n (Yeniden Ya?ama, Kaç?nma, Bili? ve Duygudurumda Olumsuz De?i?iklikler, Uyar?lm??lık ve Tepkisellikte De?i?iklikler) Türkçe veri setine uygunlu?unu de?erlendirmiştir.

Faktör analizi sonuçlar?, dört faktörlü modelin iyi bir uyum sergiledi?ini ve ölçe?in maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? göstermiştir. Bu bulgu, ölçe?in teorik yap?s?n?n kültürleraras? adaptasyon sürecinde korundu?unu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 0'dan 3'e veya 0'dan 4'e kadar de?i?en ?iddet derecelendirmesi kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Travmatik olaylara maruz kalm?? çocuklar ve ergenler.

Age Group: Genellikle 6-17 ya? aral??? (Çocuk formu oldu?u için).

Population Details: Klinik ve genel popülasyon örneklemi üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Bireylerin veya ebeveynlerin, belirli bir travmatik olay sonras?nda ya?ad?klar? belirtilerin s?kl??? ve ?iddeti hakk?nda kendilerini de?erlendirmeleri esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

TSSB, Geçerlilik, Güvenilirlik, Çocuk Psikiyatrisi, Travma, Psikometri, DSM-5.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: drserminyalin@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2017

?zinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar ?ermin Yal?n Sapmaz ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Yay?nlanan makale, aç?k eri?im veya dergi aboneli?i yoluyla eri?ilebilir durumdad?r.

Kaynaklar

Yal?n Sapmaz ?, Ergin D., Özek Erkuran H., ?en Celasin N., Öztürk M., Karaarslan D., Köro?lu E. ve Aydemir Ö. (2017). **DSM-5 Travma sonras? stres belirtileri ?iddet ölçe?i çocuk formunun türkçe güvenilirli?i ve geçerlili?i.** *Nöropsikiyatri Ar?ivi*; 54: 205-208. DOI: 10.5152/npa.2017.15913

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? noropsikiyatriarsivi.com üzerinden eri?ilebilir.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? ise buradan indirilebilir: [dsm-5-travma-sonrasi-stres-belirtileri-siddet-olcegi-cocuk-formu-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/dsm-5-travma-sonrasi-stres-belirtileri-siddet-olcegi-cocuk-formu-toad.pdf)

DSM-5 Travma Sonras? Stres Belirtileri ?iddet Ölçe?i Çocuk Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta yer almad???ndan burada listelenememi?tir. Maddelere eri?im için lütfen referans olarak belirtilen akademik yay?na ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM